

Titel: Kapitel II.

Citation: "Kapitel II.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e40838.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel II.

Om Påauke af Domme, afsagte af Underretten.

Påanke af Underretsdomme adskiller sig efter Udkastets Ordning i det Hovedpunkt fra Påanken af Landsretsdomme, at ikke blot Retsreglernes urigtige Anvendelse, men også Bevisspørgsmålets Afgjørelse kan være Gjenstand for den. Om Grunden hertil henvises til de almindelige Bemærkninger ved Afsnittet om Retsmidlerne. Finder Påanke Sted med Hensyn til Bevisspørgsmålet, medfører dette af Grunde, som ligeledes tidligere ere udviklede, en hel ny Forhandling af Sagen for Landsretten efter de samme Regler, som gjælde ved Sager, der behandles for denne i Første Instants. Der er altså i Virkeligheden ikke Tale om en simpel Udvidelse af Påankens Område, men der haves mod Underretsdomme to forfjklige Retsmidler under Navn af Påanke, det ene en egentlig Appel, ganske ligt med Påanken ved Landsretsdomme og med samme begrænsede Område, det andet en ny Forhandling af Sagen ved højere Ret, under hvilken selvfølgelig alle Rets- og Bevisspørgsmål i Sagen finde Afgjørelse, En samtidig Anvendelse af disse to Retsmidler er efter Forholdets Nature udelukket. Når et Valg imellem dem ikke er udelukket derved, at en Ankegrund til at støtte Anvendelsen af det første på mangler, tilkommer det selvfølgelig i Første Række den Ankeberettigede at træffe Valget. Vælger han det mere begrænsede Retsmiddel, skjønt hans Påanke angår Dommens Realitet, altså i Henhold til § 377, må det i Konsekvens af den Regel, der er givet i § 382 2det Stykke, tilkomme Modparten at fordrø det mere omfattende Retsmiddel anvendt, se § 398 Nr. 4.

Den Adgang til at fordrø ny Forhandling for højere Ret, der er indrømmet fom Retsmiddel mod Underretsdomme, og som efter Forholdets Natur ikke kan bindes til nærmere Betingelser, gjør det til et praktisk vigtigt spørgsmål, om og hvilke Grænser der bør sættes for Underretsdommes Appellabilitet overhovedet. Ud-

kastet har i denne Henseende væsentlig holdt sig til Reglerne i Lov af 11te Febr. 1863 § 14. Påanke udelukkes derved i ikke lidet større Omfang end efter de fleste fremmede Love, der enten slet ikke kjende sådan Udelukkelse eller knytte den til meget ringere Straffe (ganske ubetydelige Bøder). Sagen er imidlertid, at Adgangen til Påanke efter disse Love ikke hjemler Krav på ny Forhandling for den højere Ret efter de af Mundtlighedsprincippet følgende Regler. Enten sker Bevisbedømmelsen på skriftligt Grundlag, en Ordning, hvis Principstridighed tidligere er påvist, eller Påanken er indskrænket på samme Måde som efter Udkastet ved Landsretsdomme, hvilket bliver muligt derved, at også Underretten beklædes enten af flere retskyndige Dommere eller af en retskyndig Dommer med læge Bisiddere (Schoöffen). Disse Love kunde altså ikke være Forbilledet for Udkastet. På den anden Side kunde Reglerne i Lov af 11te Febr. 1863 såmeget mere gjøres almindelige, som den nye Ordning ikke blot overalt gennemfører Adskillelsen imellem Politi og Ret, men også i det hele hviler på Anklageprincippet. Heri såvelsom i den mundtlige og offentlige Forhandling ligge Garantier, hvormed man indenfor visse Grænser må lade sig nøje, for at ikke Adgangen til Påanke skal medføre et altfor uforholdsmæssigt Besvær for det Offentlige og Private. For ganske særegne Tilfælde yder Slutningsbestemmelsen i § 397 2det Stykke et Hjælpemiddel. I Overensstemmelse med Loven af 1863 har Udkastet kun udelukket Påanke i Politisager, det vil efter Udkastet sige de Sager, som det i Henhold til § 35 tilkommer Politimesteren at forfølge. Men medens iøvrigt dm i Loven af 1863 fastsatte Grænse kunde fastholdes for den Sigtedes Påanke, måtte der en ny Bestemmelse om Grænsen for Påanke i Anklagens Interesse. Efter Udkastet er der nemlig ingen Forskjel på Politisagers Behandling i Første Instants efter Straffens størrelse i det givne Tilfælde. Den Udelukkelse af Påanke i Anklagens Interesse, som grundes på, at Dommeren har fundet, at der, hvis Straf skal idømmes, ikke vil blive Anledning til højere Straf end den i L. 1863 § 14 nævnte, og derfor påkjender Sagen, kan altså ikke overføres.

Enten må al Påanke i Anklagens Interesse udelukkes, eller der må sees hen til Strafferammen. Det Første krænger Grundsætningen om Parternes Lighed. Den sidste Vej bør altså vælges; men herved kan det ikke komme an på, om Straffen hjemler Muligheden af højere Straf end den, hvis Idømmelse danner Grænsen for den Sigtedes Adgang til Påanke. Det vilde, da denne Grænse ikke spiller nogen Rolle i Lovens Straffebestemmelser, føre til en langt videre Adgang til Påanke for Anklageren end for den Sigtede, altså medføre Ulighed til den Sigtedes Skade, og være en væsentlig Udvidelse af Appellabiliteten i Anklagens Interesse i Forhold til Loven af 1863. Udkastet har derfor fat Grænsen for Anklagerens Påanke deri, om Strafferammen hjemler strengere Straffarter end dem, hvis Idømmelse i en vis ringe Grad udelukker den Sigtede fra Påanke, se § 397. De Afgjørelser, som ifølge §§ 368—370 i Politisager kunne træde i Stedet for Dom, have i Virkeligheden samme Betydning som Domme, og der er derfor ikke Grund til ved en almindelig Regel at udelukke dem fra Påanke i de Tilfælde, hvor en Dom kunde påankes. Derimod ville Grænserne for

Dommes Påankelighed og de særegne Betingelser, som hine Afgjørelser forud sætte, bevirke, at de i Reglen ikke kunne påankes. Der kan således for det Første ikke være Tale om Påanke af den Sigtede i de Tilfælde, som omhandles i §§ 368 og 369. Thi det Tilbud fra den Sigtedes eller hans værges Side, som her forudsættes, indbefatter Afkald på mulig Påanke, og Loven, der tillægger Tilbudet retlig Betydning, må nødvendigvis også anerkjende denne Bestanddel af det. Grænsen for Dommes Påankelighed medfører dernæst, at en Påanke fra den Sigtedes Side af en Advarsel, der er givet i Henhold til § 370, i al Fald kun kunde sinde Sted, når Landsrettens Formand ifølge Andragende tilsteder det. Det Sidste vil også i de fleste Tilfælde, skjønt ikke altid, gjælde om Påanke fra Anklagerens Side med Hensyn til alle de ommeldte Afgjørelser. Under disse Omstændigheder er der så meget mindre Grund til ubetinget at udelukke Påanke. Slutningsstykket af § 397 går derfor

ud på at hjemle denne under de samme Betingelser, som gjælde om Domme, forsåvidt ikke Afgørelsens egne Forudsætninger udelukke den.

Påanken af Underretsdommen går efter § 397 altid til den Landsret, i hvis Kreds Underretten ligger. Når flere Love lade den Påanke, som ikke medfører hel ny Forhandling af Sagen, gå til den samme Domstol, som afgjør Påanke af Landsrettens Domme, er det Hensyn til Retsanvendelsens Ensartethed, der begrundet denne Ordning, neppe vægtigt nok ligeoverfor det Besvær, den medfører. Konsekvensen vilde da også føre til, at der måtte være Påanke til Højesteret mod de af Landsretten efter ny Forhandling afsagte Domme, ligesom mod de af den i første Instants afsagte Domme; men herved vilde Retsmiddelordningen ved Underretsdomme komme til at stå i Misforhold til Sagens Betydning. Udkastet tilsteder ikke Påanke af Landsrettens som Følge af Påanke afsagte Domme, undtagen når det bevilges af Højesteret (jfr. § 108) af særegne Grunde, se § 406.

Ved den nærmere Omtale af de enkelte Bestemmelser i dette Kapitel kan sondres mellem følgende Grupper: 1) §§ 397—398, jfr. § 406, der indeholde fælles Regler, 2) § 399 om den Påanke, der er indskrænket til Prøvelse af Underrettens Retsanvendelse, 3) §§ 400—405 om den Påanke, der medfører Sagens nye Forhandling for Landsretten.

Nødvendigheden af forskellige Regler for de to Arter af Påanke af Underrettens Domme gjør sig navnlig gjældende ved Behandlingen for Landsretten. Indtil dette Tidspunkt ville de fleste Regler være fælles, og disse atter de samme, som gjælde for Påanke af Landsrettens Domme med de af Forholdets Natur følgende Lempelser, se § 398. Ved de enkelte nærmere Bestemmelser i denne Paragraf bemærkes, hvad Nr 1 angår, at det på Grund af Bestemmelsen i § 372 1ste Stykke måtte udtales, hvad der følger af §§ 34 og 35, at Statsanklageren ikke er Herre over, om Påanke af Politisager i Anklagens Interesse skal sinde Sted. Ved Nr.

2 jævnføres § 30. Nr. 3 lemper til Lettelse for den Sigtede Reglen i § 378 2det Stykke. Reglen i Nr. 4 er tidligere omtalt. Bestemmelsen i Nr. 5 følger ligefrem af den Påankes Natur, hvorom her er Tale. Det skriftlige Grundlag, som behøves eller kan tilstedes ved den begrænsede Påanke, må her falde bort; den nye Forhandling skal ligesom Forhandlingen i første Instants kun have et Anklageskrift til Grundlag, se § 401. Nr. 6 er en i Forholdets Natur begrundet Udvidelse af Reglen i § 384.

Den Påanke, som er indskrænket til prøvelse af Underrettens Retsanvendelse, behandles i det Hele efter de samme Regler, som ere fastsatte for den ganske ensartede Påanke af Landsretsdomme i §§ 386—396, se § 399. Kun en enkelt særegen Forskrift er der Anledning til ved Siden af de Lempelser, der give sig af sig selv og ej behøve særlig at nævnes. Denne særlige Forskrift foranlediges ved, at der ifølge § 50 2det Stykke kun sjældnere bliver Spørgsmål om Beskikkelse af Forsvarer ved Påanke af Underretsdomme. Her kan altså det Tilfælde indtræde, at hverken den Sigtede selv eller Nogen på hans Vegne møder ved den mundtlige Forhandling af Påanken for Landsretten. At Anklagerens Påanke i sådant Fald må gå sin Gang, er en Selvfølge. Hvis den Sigtede har påanket, er det vel efter denne Påankes Natur og den skriftlige Forberedelse, der gives den, ikke ligefrem nødvendigt at betragte Anken som frafalden, idet der kunde gjøres en Lempelse i Reglen efter § 388 for sådanne Tilfælde. Dertil er der imidlertid ikke tilstrækkelig Anledning, navnlig fordi der ved Reglen i § 391 Nr. 2, som bliver ved Magt, hvad enten den Sigtede udebliver som ankende Part eller som Modpart, er draget Omsorg for, at Retfærdighedens Krav ikke skal blive ofret af formelle Hensyn. Det er således kun de processuelle Ankegrunde, der ville medføre Hjemvisning, på hvilke Reglen i § 399 2det Stykke vil få Anvendelse; men til særlig at begunstige disse er der ingen Grund.

Ved den Påanke, der medfører Sagens nye Forhandling, blive i det Hele de Regler

anvendelige, som gjælde for Sagens Behandling ved Landsretten i Første Instants, se § 400. Selvfølgelig må denne nye Forhandling bevæge sig på det samme Grundlag som den tidligere; om Forandringer i Anklagen ere tilstedelige, må bedømmes efter § 267 Nr. 2. Men dernæst ligger det i de også her anvendelige Grundsætninger, som § 391 udtaler, at der, når den Sigtede alene har påanket, ikke kan idømmes ham en strengere Straf ved Landsretten, end den ved Underretten idømte (jfr. det tyske Udkast § 319), hvorimod omvendt efter den i § 391 Nr. 2 indeholdte Grundsætning Dommen kan blive gunstigere for den Sigtede, uagtet han ikke har påanket, se herom § 400 i Slutningen. Nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til den nye Forhandling af Sagen, som bliver Følge af den i § 400 ommeldte Påanke, indeholde §§ 401—405. Hvad

enten det er Anklageren eller den Sigtede, der påanker, må Initiativet til den nye Forhandling tages af Anklageren, der må indlevere Anklageskrift med Bevisfortegnelse, jfr. § 247 og § 250. Hertil må da Rettens Formand give ham en Frist, der har lignende Betydning som den i § 245 ommeldte Frist, med de af Forholdets Natur følgende Forandringer i Virkningen som § 401 angiver. Med de Skridt, som skulle indlede den nye Forhandling, blive iøvrigt her at forbinde de mulige Påstande om Påankens Afvisning. Har den Sigtede påanket, må Anklagerens Påstand om Ankens Afvisning fremsættes inden den samme Frist, som er given ham til at fremkomme med Anklageskrift. Når Anklageskriftet er indkommet, sker der fornøden Meddelelse til den Sigtede, jfr. § 252, og der fastsættes en Frist for ham, med væsentlig lignende Betydning, som den i § 253 ommeldte Frist, hvorom det nærmere i § 402 Nr. 1 —5. Ved Nr. 2 og 3 bemærkes, at der ikke bliver Spørgsmål om Forprøvelse af Beviserne, allerede fordi her er Spørgsmål om Underretssager. Kun de i § 251 nævnte Grunde kan der altså være Spørgsmål om at gjøre gjældende for at undgå den nye Forhandling; men af disse blive de i

§ 251 Nr. 2 og 3, nævnte Grunde uden Anvendelse (jfr. § 402 Nr. 1), og om de i § 251 Nr. 4—6 nævnte Grunde kan der kun blive Tale, når Anklageren har påanket en frifindende Dom, da en domfældende Dom ikke under Påanke af denne Art bør kunne ophæves uden Hovedforhandling (ved Kjendelse). Kun den i § 251 Nr. 1 nævnte Grund kan i alle Tilfælde gjøres gjældende, idet Virkningen af dens Anerkjendelse bliver den samme som af Undladelse af at fremkomme med Anklageskrift, se § 403. I § 404 udtales den Grundsætning, at der må finde en fuldstændig ny Bevisførelse Sted under Hovedforhandlingen. Medens den i Paragrafens første Stykke indeholdte Lempelse af Mundtlighedsprincippet ikke i Virkeligheden går videre, end der tilstedes ved en Hovedforhandling i første Instants, er der derimod ved § 404 2det Stykke hjemlet Retten Beføjelse til en videregående Undtagelse, der vistnok kunde blive betænkelig, når der gjordes for rundelig Brug af den, men som en kun undtagelsesvis anvendt Beføjelse anbefales af praktiske Hensyn. Ved Spørgsmålet om Virkningen af den Sigtedes Udeblivelse kommer ved denne Art af Påanke i Betragtning, at den Sigtedes personlige Nærværelse ordentligvis er nødvendig. Denne Påanke kan altså ikke gennemføres, når den Sigtede udebliver, men Påanken er efter Omstændighederne at anse for frafalden, eller Sagen må udsættes, eller endelig Påanken indskrænkes til den Art Anke, som ommeldes i § 399, alt efter de nærmere Regler i § 405. Ved § 406 i Slutningen jævnføres § 50.